

ACCOUNTANCY

'Accountants hebben niet goed genoeg in de spiegel gekeken'

Martijn Pols
Den Haag

Bijna vijf jaar volgde Ada van der Vee de accountants op de voet als voorzitter van de onafhankelijke Monitoring Commissie Accountants (MCA). Ze leverde gisteren haar eindrapport op, met dertig maatregelen om de accountantssector te verbeteren. Een zeer kritisch rapport. *Zelf zegt ze niet 'wonder of respect' te zijn. 'Maar we hebben niet het vertrouwen dat de sector het op eigen kracht kan oplossen.'*

Waar ligt de oorzaak van het probleem?

'Het zelfbeeld in de sector is overwegend positief. Te positief. Dat is zorgwekkend, want als je te positief bent, ben je niet meer alert en staar je niet meer op de acties die je moet helpen ondernemen om structureel te veranderen. De sector heeft zelf veel initiatief genomen om te veranderen en te verbeteren. Ze staan er beter voor dan in 2014. Maar wij stellen vast dat de getroffen maatregelen onvoldoende breed effect sorteren, die kwaliteitsgebreken structureel te hoog blijven en de sector pas beweegt als er druk van buiten de sector komt.'

V In uw vorige rapport in 2018 spoorde u de sector aan om op te schieten. U wilt de nog geen maatregelen voorstellen. Waarom dan nu dertig voorstellen?
'Dat was geen makkelijke beslissing, daar is goed over nagedacht. We hebben de afgelopen jaren al twee rapporten gemaakt en de sector opgeroepen tot actie. We constateren nu dat het niet voldoende is opfloot. Daar waar de sector wel maatregelen genomen heeft, zijn ze niet voldoende geborgd of is niet aangehouden dat ze werken. We hebben er geen vertrouwen in dat de sector het op eigen kracht kan oplossen. Daarom komen we nu met een samenhangend pakket van dertig maatregelen. Maar het begint met de druk van buiten erop houden.'

V U wilt beroepsorganisatie NBA hervormen, waaronder een onafhankelijke voorzitter. Waarom?
'Ik vind de NBA een enorm gedreven organisatie, die veel voor de sector doet. Ze is ook de opdrachtgever van onze commissie. Tegelijkertijd stellen wij vast dat de invloed van de grootste vier kantoren op de beroepsorganisatie heel groot is. Op het gebied, de communicatie en de beroepsregels. De NBA voorzitter komt, voor zover ik weet, ook altijd van een van de big four-organisaties (Deloitte, PwC, Ernst & Young, en KPMG, red.). Maar het is een publiekrechtelijk orgaan dat zelf regelt voor het beroep mag opstellen en nog enkele wettelijke taken uitvoert. Bovendien is de beroepsorganisatie bedoeld voor de individuele ac-

'Daar waar de sector maatregelen genomen heeft, is niet aangehouden dat ze werken'

Ada van der Vee, voorzitter van de Monitoring Commissie Accountants

FOTO ANNABEL OOSTERWEGHEL

countant, niet voor de kantoren. De NBA komt niet goed tot zijn recht, daar horen wij in de sector kritiek over.

Wij vinden daarom dat er voortaan een onafhankelijke volksoverheidszitter moet komen, benoemd door de minister van Financiën. In het publiek belang. Ook in diverse NBA-commissies moeten buitenstaanders een zetje krijgen, zeker in de commissie die de beroepsregels opstelt om het publiek belang beter te dienen.'

V De NBA vroeg u vorig jaar om u te beperken tot de kleinere kantoren. Wat vond u daarvan?

'De NBA stelde dat de Commissie Toekomst Accountancy (CTA) al naar de grotere kantoren keek. Die commissie was niet door de minister ingezet. De grootste negen kantoren konden bij ons buiten beschouwing blijven, was de redenering. Wij zagen onze opdracht echt anders. Wij waren aangesteld in het belang van de hele maatschappij en moesten kijken naar de hele sector. Laat ik het zo zeggen: zo'n verzoek als dat van de

NBA rechtvaardigt ook bepaalde maatregelen die we nu voorstellen.'

V De accountants hebben altijd veel kritiek gehad op toezichthouder AFM. Waarom stellen jullie intensiever toezicht voor?

'Wij zijn van mening dat de AFM heel goed werk heeft geleverd, juist omdat zij de kwaliteitsgebreken in de accountantscontroles heeft geconstateerd. Daardoor is het veranderingsproces op gang gekomen. De kantoren hebben de rapporten van de AFM in het begin afgedaan als een complianceprobleem. Het zou slechts aan gebrekkige documentatie in een dossier liggen. Ik kreeg dat als commissaris ook te horen.

De zelfreflectie is ook in dit geval niet diepgaand genoeg. De gebreken in de controle zijn geen kleine dingen. Je hebt als accountant zekerheid gegeven terwijl je dat eigenlijk niet kon doen. Het altijd positief proberen te zien, terwijl de oorzaak van het probleem dieper ligt, dat is de houding die je veel ziet in deze sector. Dat zag je ook toen de sector positief

reageerde toen de rechter boetes van de AFM aan EY en PwC vernietigde. Maar alle gebreken die de AFM heeft geconstateerd bij de kantoren zijn volledig over-eind gebleven. De rechter heeft gezegd dat de AFM niet alleen op basis van toetsing van dossiers een oordeel mag vellen over de zorgplicht van het kantoor.'

Over twee weken komt die andere commissie, de CTA, met haar eindrapport. Wat verwacht u?

'Volgens velen was het tussentijdse rapport van de CTA mild, althans dat was de perceptie. De accountantssector heeft zichzelf geen dienst bewezen door in reactie op dat rapport de positieve dingen te benadrukken. Als je echt goed leest, dan zegt die CTA vrijwel hetzelfde als wij. Ik denk ook dat beide commissies elkaar versterken. We hebben de CTA uitgebreid gesproken en ons rapport toegeleefd. Ik zie ervan uit dat ze, vanuit haar onafhankelijkheid, onze bevindingen en aanbevelingen in hun gebied zullen meewegen. We zullen zien waar ze eind deze maand mee komt.'